

Sahabat

Indonesiens Vänner No: 4 - 2008

Ordföranden har ordet

2008 går mot sitt slut, och vi i styrelsen vill tacka för förtroendet för det gångna verksamhets året. Söndagen den 8:e februari är det årsmöte, och vi vill uppmana alla medlemmar att komma och påverka hur föreningen skall leva upp till sina mål under kommande år. Missa inte heller den traditionella julgransplundringen den 11:e januari.

Gott Nytt År / Selamat Tahun Baru 2009!

Ulf Schuberth

I detta nummer

Indonesiens skog räddar	1
Jendral Besar	2
Pasar Malam	3
Recept kycklingsaté	3
Profil: Elisabeth Stenqvist	4
Infokanten & kalendarium	4

Ordförande/ansvarig utgivare
Ulf Schuberth

(Ulf.Schuberth@mideye.com)

Redaktör & layout

Nada Danielsson

Redaktion

Staffan Danielsson, Tess Beek-
Emanuelsson,

Hans & Nina Hansson (Malmö)
Linnéa Baheram, Amanda Widiyanto

Medlemsärenden:

Margaretha Pattyranie

Rålambsvägen 8A

11259 Stockholm

08-6566034

Margareta_ap@yahoo.se

SIS

Svenska-Indonesiska Sällskapet

www.svenskindonesiskasallskapet.org

Postgiro 4339734-8

Indonesien kan skydda sina skogar, en av världens lungor, med hjälp av i-länder

Klimatförändringen brukar ofta läggas förbränningen av fossila bränslen till last. Men vårt kol och oljemissbruk är inte enda orsaken. Skogsavverkningar av tropisk skog, som i Indonesien, Brasilien och Kongobäcken, orsakar ca 20 procent av de globala koldioxidutsläppen. Skogsavverkningarna i Indonesien slår tyvärr världsrekord.

FAO, FNs mat- och jordbruksorgan, uppger att Indonesien förlorar 1,8 miljoner hektar skog per år. Detta innebär att Indonesien är världens tredje största källa till utsläpp av växthusgaser. Dessa utsläpp orsakas främst av skogsavverkningar och utdikningar av torvmarker.

De främsta orsakerna till Indonesiens skogsavverkningar är expansionen av palmoljeodling och storskalig avverkning av träd till pappersmassa och timmer. 85 procent av all palmolja i världen kommer från Malaysia eller Indonesien. Expansionen av palmoljeodling skapar stora lokala och globala miljöproblem.

Indonesiens unika skogar är inte bara kolsänkor (växande kolreservoarer). Det finns en större biologisk mångfald i Indonesien än någon annanstans på jorden. Nyligen gjorde ett internationellt forskarlag fantastiska upptäckter i det svårtillgängliga Fojabergen väster om Jayapura på indonesiska delen av Nya Guinea.

Men det finns lösningar. Guvernören i Riauprovinsen på Sumatra insåg nyligen att avverkningarna och utdikningarna av torvskogsområden i

Riau inte bidrar till befolkningens bästa. I augusti i år inrättade guvernören ett moratorium som inte bara kommer att minska hela Indonesiens utsläpp av växthusgaser utan också skyddar befolkningsgrupper som är beroende av skogen och dessutom den biologiska mångfalden. Eftersom klimatfrågan måste lösas och förhandlingarna om fortsättningen för Kyotoprotokollet pågår, kommer det att finnas finansiering tillgängligt för länder och regioner som kan erbjuda permanent skydd till skog i tropikerna. Rika länder i väst kommer att stå i kö för att investera i möjligheter att kompensera sina utsläpp vilket ger unika möjligheter för Indonesien till en mer hållbar utveckling.

Greenpeace presenterade sitt förslag "Forests for Climate" under en gemensam presentation med Indonesiens regering i Jakarta 31 oktober 08. Förslaget innebär bl.a. att rika länder ska bidra med \$10-15 miljarder årligen till en global fond för att minska skogsavverkningar i tropikerna. Indonesiens miljöminister Mr Rachmat Witoelar var positiv: "Indonesiens regering och samhälle har ett ansvar att bevara sina tropiska skogar, av miljö-, utvecklings- och klimatskäl. Det är tid för Indonesien att få tillträde till finansiering från i-länder för att skydda en av världens lungor."

Text: Staffan Danielsson

Foto: Greenpeace

Jendral Besar

Den indonesiska militära titeln *Jendral Besar* eller ibland *Jendral Bintang Lima*, kan översättas med fältmarskalk eller femstjärnig general. Det är ingen befattning i sig utan mer en hedersbetygelse och hittills har titeln endast förlänats tre personer.

Den förste av dessa tre var Suharto (1921-2008), som i egenskap av president lät utnämna sig själv 1985. De följande två var Sudirman (1916-1950) och Abdul Haris Nasution (1918-2000), vilka utnämndes 1997, för Sudirmans del alltså postumt.

En hel del av turbulensen inom de väpnade styrkorna och politiken i Indonesien kan tillskrivas att den indonesiska armén uppstod ur två skilda militära kulturer vartill under 1960-talet kom relationerna till president Sukarno och kommunistpartiet. De tre personer, som här skall diskuteras, kom ur olika kulturer, nämligen den holländska och den japanska.

Sudirman föddes i Rembang 24 januari 1916. Efter grundskolan utbildade han sig till lärare vid seminariet i Surakarta, varefter han verkade som lärare i Cilacap. Under den japanska ockupationen anslöt han sig till de japanska hjälptrupperna *Sukarela Tentara Pembela Tanah Air* (PETA), där han avancerade till bataljonschef. En bataljon omfattar vanligtvis mellan ca 500 och 1 000 man.

Strax efter Indonesiens självständighetsförklaring 17 augusti 1945, organiserade han 5:e divisionen i Banyumas. En division omfattar ca 10 000 man eller fler. Som divisionschef stred han i november – december 1945 i området kring Ambarawa på mellersta Java.

Den 12 november 1945 valdes han till republikanernas överbefälhavare, *Panglima Besar*, men hans hälsa

försvagades stadigt till följd av tuberkulos och han avled i Magelang 29 januari 1950. Han räknas idag som en av Indonesiens nationalhjältar.

Medan Sudirmans hälsa vacklade övertogs ansvaret efterhand av hans ställföreträdare, överste Abdul Haris Nasution. Denne var född 3 december 1918 i Kotanopai på Sumatra och han var i likhet med Sudirman till yrket lärare. Efter att ha utexaminerats från lärarseminariet 1938, verkade han som sådan i Bengkulen och Palembang.

1940 anslöt sig Nasution till holländska kolonialarmén, *Koninklijke Nederlands Indisch Leger* (KNIL) och genomgick krigsakademien i Bandung, varifrån han utexaminerades som officer 1942 i samband med det japanska anfallet.

Då frihetskriget bröt ut avancerade han snabbt till chef för legendariska Siliwangi-divisionen på västra Java. 1948 blev han ställföreträdande ÖB. Han var därefter bl a generalstabschef i två perioder. Nasution var en svuren fiende till både kommunism och korruption. Det sistnämnda ledde till att han 1956 slog ner på överste Suharto, vilken bedrev privatkapitalism i tjänsten som militärbefälhavare i Yogyakarta.

Nasution ville avskeda Suharto, men general Gatot Subroto stödde Suharto, som visserligen måste lämna sin befattning, men istället fick genomgå försvarshögskolan *Sekolah Staf Komando Angkatan Darat* (SESKOAD), vilket öppnade dörren till en generalskarriär. Förhållandet mellan Nasution och Suharto var under de kommande åren milt sagt något neurotiskt. Den 1 oktober 1965 undkom Nasution med knapp marginal då medlemmar i den s k 30 septemberrörelsen, *Gerekan September Tigapuluh* (GESTAPU eller förkortat G30S), mördade sex generaler. Vid attentatsförsöket dödades hans adjutant och en dotter skadades så svårt att hon avled

några dagar senare.

Den ekonomiskt sinnade Suhartos maktposition befästes då han i mars 1961 såsom generalmajor utsågs till chef för strategiska arméreserven, *Komando Strategis Cadangan Angkatan Darat* (KOSTRAD) i Jakarta. Suharto slog ner revolten med ytterligt hård hand och därvid hade han Nasution helt på sin sida.

Nasution fortsatte i höga befattningar, men avskedades av Suharto 1971 två år före sin ordinarie pensionstidpunkt. Här efter var han en tid bl. a. en föga framgångsrik oppositionspolitiker. Det kom till något av en försoning med Suharto 1990 och sju år senare hedrades som nämnts Nasution med befordran till *Jendral Besar*. Han avled den 5 september 2000 i Jakarta.

Suharto föddes 8 juni 1921 i en by utanför Yogyakarta. Hans tidiga liv och utbildning är oklar, men 1940 tog han som nittonåring värvning som menig soldat i KNIL och vid tiden för det japanska anfallet hade han redan på mindre än två år avancerat till sergeant, vilket tyder på en framstående vakenhet och militär förmåga. Det uppges att han under ockupationsåren deltog i motståndsrörelsen mot japanerna. Då befrielsekriget utbröt blev han major och bataljonschef i Yogyakarta. Han utmärkte sig där som en energisk och duglig officer.

Det är numera allmänt känt hur den sluge Suharto utmanövrerade både president Sukarno och general Nasution, varvid han blev Indonesiens andra president. Mycket kan sägas om hans tid vid makten, men det är en helt annan historia. Den 27 januari 2008 slöt *Jendral Besar* Suharto för evigt sina ögon i Jakarta. Den förste som bar denna titel och hittills även den siste.

Text: Stellan Bojerud foto: arkiv
Stellan Bojerud är överstelöjtnant och fd chef för krigshistoriska avdelningen vid Försvarshögskolan i Stockholm samt SIS-medlem från det föreningen bildades.

Pasar Malam

Lördagen den 25:e oktober var det åter dags för SIS årliga höjdpunkt - det traditionella Pasar Malam, enligt våra noteringar det 13:e i ordningen. Indonesisk basar med mat, kläder och hantverk kombinerades med underhållning på scenen.

Dagens konferencier, Gardenia och Jörgen, presenterade en rad föreställningar: SIS lekgrupp bidrog med sång, ambassadens barndansgrupp med traditionell indonesisk dans, och Denise Mårdvall framförde balinesisk dans. Föreställningarna slutade med visning av traditionella indonesiska kläder med barn från lek- och dansgrupperna.

Besökarantalet uppgick till mer än 200, och stämningen var på topp. Dagen avslutades med att ambassadör Ibu Linggawaty tackades för ambassadens sponsring av Pasar Malam.

text: Ulf Schubert, foto: Tabir Pakuwibowo

Recept

Sate Ayam (kycklingspett)

Ingredienser

200 gr kycklingbröst
2 st vitlök (fint hackad)
½ tsk citronsaft
½ tsk gurkmeja
1 tsk koriander
1 tsk salt
1 tsk kecap manis (söt soya)
1 msk kokosmjölk
1 msk olja

Kycklingtärningar uppträdda på satépinor serveras med läcker jordnöts-sås

Tillagning

- 1 Fräs kryddorna i matolja, tillsatt kecap manis och kokosmjölk.
- 2 Låt såsen koka ihop tills den blivit tjockare och låt sedan kallna.
- 3 Lägg de råa kycklingbitarna i såsen, knåda dem med en gaffel så att såsen tränger in ordentligt.
- 4 Låt stå en halvtimme. Därefter sätts 4 - 5 kycklingbitar på varje spett.
- 5 Sätt på ugnen, 200 grader med grill.
- 6 lägg kycklingspetten på ett ugnsgaller, grilla dem cirka 15 minuter.

Servera rätten med jordnöts-sås:

- 1 3 - 4 msk Gado-Gado blandas med samma mängd vatten och värms, så att man får en tjock sås.
- 2 Såsen häller man sedan över grillspetten vid serveringen.

Satésås finns färdig på burk, men bör enligt anvisningarna på burken kryddas ytterligare med socker, salt och Sambal Oelek.

Recept: Anik Sundqvist, foto: F. Rahman

REKLAM

Balidans till fest, utställning eller annan särskild tillställning?

Deni Yulia är en professionell Balidansare med mer än 20 års erfarenhet. Hon har med sin starka personlighet underhållit i flera länder! Dansen är en förtrollande upplevelse!

Maila eller ring för mer info och bokningar till:
deni_mardvall@yahoo.com
alt +46 709 572 146

SIS styrelse önskar all medlemmar
GOD JUL och GOTT NYTT ÅR 2009!!

Returadress: Kasbyvägen 8, 191 38 Sollentuna.

Elisabeth Stenvist, tar pasar malam till Sverige

Det var du som introducerade Pasar Malam i Sverige. Vad var anledningen till att SIS skulle ta hand om arrangemanget? (Det har ju blivit ett av de största aktiviteterna för SIS)

Orden Pasar Malam betyder ju kvälls/nattmarknad på Bahasa Indonesia. Man skulle kanske kunna jämföra dem med begreppet Kvällsöppet. På många platser i Sydostasien har jag besökt sådana marknadsplatser. Utbudet liknade för det mesta det som fanns på marknaderna på dagen, med den skillnaden att det fanns mera mat att köpa, som ofta lagades på plats. Från min barndom, som jag tillbringade till en stor del på Nederländska Nya Guinea (sedermera Irian Jaya) minns jag att det var extra festligt och spännande, när det ordnades med Pasar Malam, för då fick man smaka på godsaker som man inte fick i vanliga fall (som t ex sockervadd på marknaderna här i Sverige). När vi så småningom flyttade till Nederländerna förstod vi att innebörden i begreppet Pasar Malam hade utvidgats till att bli ett årligt återkommande evenemang, i staden Haag, där alla med rötter i Indonesien, inte minst de med minnen från tiden före andra världskriget, samlades, för att träffas, äta indonesiska specialiteter,

handla och dessutom lära sig mer om den indonesiska kulturen. Numera anordnas det Pasar Malam på många ställen i Holland, men den i Haag, i juni månad, kallas för Pasar Malam Besar (=stor). Den gör verkligen skäl för namnet. Den pågår i en vecka och det bjuds in kulturarbetare direkt från Indonesien för samarbete inom konst, dans, wayangföreställningar och gamelanmusik.

Då jag för första gången började tala om min idé att arrangera en Pasar Malam i SIS regi, på ett styrelsemöte, (var det år 1993?) möttes förslaget med stor nyfikenhet och försiktig optimism. Det verkade ganska jobbigt att genomföra, var nog en ganska allmän uppfattning. Och visst har det varit det, men med en aktiv styrelse och många engagerade medarbetare så... Vi började på Bolinders plan, men vi insåg snart att vi behövde mera plats. Vi hittade den perfekta lokalen (bortsett från den urdåliga akustiken): Brygghuset på Norrtullsgatan. Efter alla år där blev namnet ju nästan synonymt med Pasar Malam för många av oss.

Vad hade du för mål med Pasar Malam?

Målet var först och främst att engagera alla medlemmar i SIS. Att styrelsen stod som huvudansvarig för konceptet, men att medlemmarna skulle stå för innehållet. Att det skulle bli ett forum för kulturutbyte. Här kan man aldrig nog betona hur viktigt och hur uppskattat samarbetet med den Indonesiska Ambassaden och Darma Wanita (kvinnoföreningen) har varit under alla dessa år. Alla minns vi uppvisningarna av de fantastiska dräkterna från de olika regionerna, de underbara danserna utförda av både professionella dansare och bedärande småbarnsgrupper samt bidrag till lotterivinster. Att förmedla en känsla av färgglad exotism och värme, ja rent av hetta, när man tänker på de kryddstarka maträtterna, under den mörka årstiden och att få alla att träffas och trivas.

Vad kan SIS förbättra i samband med Pasar Malam?

Det är där nya idéer från unga och nya medlemmar måste komma in. Samtidigt som man önskar att Pasar Malam skall växa är man tyvärr begränsad när det gäller lokalen. Workshops i anknytning till Pasar Malam med exempelvis introduktion till batikframställning, gamelanmusik eller klassisk indonesisk dans vore kanske något att tänka på? Den indonesiska kulturskatten är en aldrig sinande källa, tillgänglig för oss alla att ösa ur.

Infokanten och kalendarium

Julgransplundring

11 JANUARI 2009
kl 14.30

HARTWICKSKA Huset

S:t Paulsgatan 39

(ingång från gatan)

STOCKHOLM

Anmälan till:

Margareta Anshelm Pattyranie

senast den 8 januari

telefon: 08-656 60 34

margareta_ap@yahoo.se

INBJUDAN

Välkommen till SIS årsmöte
8 februari 2009
Kl. 14.00—18.00

Serba Guna-rummet
Indonesiska Ambassaden
Sysslomansgatan 18/I
STOCKHOLM

Anmälan till:

Margareta Anshelm Pattyranie

telefon: 08-656 60 34

margareta_ap@yahoo.se

Kom och prova!!

Svensk gammeldans
17 februari 2009
(preliminärt)

Plats och tid:

Vi återkommer och se också SIS hemsida!!

Mer info:

Margareta Anshelm Pattyranie

telefon: 08-656 60 34

margareta_ap@yahoo.se